

Tři významné pražské pomníky

Každé hlavní město se snaží připomenout a oslavit významné muže svého národa. Připomínkou a oslavou nejtvrvalější jsou pomníky. Jejich realizace se světuje nejlepším umělcům. Vzniklá umělecká díla oslavují nejen významnou osobnost, ale dokumentují i vkus a ducha své doby. Praha není na tyto milníky nikterak chudá. Připomenoť si alespoň tři z nich.

Václavskému náměstí vévodí socha sv. Václava. Není první plastikou knížete a světce na někdejším Kooském trhu. Původní pomník vytvořil v letech 1678–1680 sochař Jan Jiří Bendl. Nejprve stal poblíž vyústění Jindřišské ulice a v roce 1827 byl přemístěn před dům U arcivévodý Štěpána (dnes tu stojí hotel Evropa). U pomníku se konávaly mše pod širokým nebem. Bendlovo dílo bylo z náměstí odsunuto v roce 1897. Dnes najdeme kopii této barokní sochy na Vyšehradě.

Po neúspěšné sbírce na nový pomník vypsala Praha v roce 1894 soutěž, jíž se zúčastnilo osm umělců. Vyhrály nárhý Josefa Václava Myslbeka a Bohuslava Schnircha. Práci zadali špičkovému sochaři té doby Myslbekovi. Sousoší se stalo jeho životním dílem. I když se myšlenkou na jezdeckou sochu slavný sochař zabýval už několik let předtím, uplynulo od vypsání soutěže 18 roků než byl po letech studií, návrhů a měnících se modelů v roce 1912 pomník osazen a v následujícím roce slavnostně odhalen. Svatého Václava na vysokém podstavci provázejí jeho babička sv. Ludmila, horlivá širitelka křesťanství, proslulý biskup Vojtěch (10. století) z rodu Slavníkovců, první opat slovanského Sázavského kláštera Prokop Otakara II. (13. století).

Na historicky významnějším Staroměstském náměstí se nachází pomník kazatele Mistra Jana Husa upáleného v Kostnici 6. července 1415 za to, že se vzepřel církevní hierarchii a své určení neodvolal. Stavbě předcházela dlouhá příprava. V roce 1890 byl založen spolek pro zbudování pomníku Mistra Jana Husa v Praze. Spolkem vypsaná finanční sbírka na pomník byla úspěšná. Soutěž o návrh vyhrál sochař Ladislav Šaloun (1870–1946). Základní kámen pomníku byl položen na slavnosti 4–5. července 1912. Sousoší bylo odhaleno k 500. výročí Husovy smrti 6. července 1915, vzhledem k válce velmi neokázale. Z širokého podstavce pomníku se vztyčuje heroická postava kostnického mučedníka. Na straně obrácené k Týnskému chrámu, v husitské Praze centru kališníků, odolávají náporu nepřátel hustší bojovníci s pavézou a cepem. Na straně obrácené k popravčímu místu českých pánů v roce 1621 představuje skupina pokořených lidí pobělohorské exulanty. V současné době se tento secesní skvost opravuje.

Historicky starší obou uvedených děl je pomník buditele a jazykového génia Josefa Jungmanna, křtitele českého jazyka. Nachází se na stejnojmenném náměstí, na které navazuje Národní třída. O postavení pomníku se zasloužil spolek Svatobor, v jehož čele stáli tak významní lidé jako František Palacký a František Ladislav Rieger. Svatobor usiloval o Jungmannův památník už od 60. let předminulého století. První jednání o realizaci pomníku se vedlo se sochařem

Václavem Levým, který, ač byl pracovně zainteresován v Římě, zakázku s nadšením přijal. Ke spolupráci si přibral architekta Antonína Barvitia. Václav Levý bohužel v roce 1870 zemřel a tak se tvorby pomníku ujal jiný významný sochař Ludvík Šimek, který zůstal v pracovním svazku s Barvitiem. Základní kámen byl za velké pozornosti Pražanů položen 13. července 1873 a slavnostní poklep provedl sám Otec národa František Palacký. K slavnostnímu odhalení pak sešli 15. května 1878. Provázela je velká slavnost za účasti mnoha tisíc lidí z Prahy i z venkov. V průvodu se neslo 400 praporů různých cechů a spolků. Hlavní slovo pronesl F. L. Rieger, tehdejší starosta Svatoboru. Náměstí, na kterém pomník sedícího Josefa Jungmanna s perem v ruce stojí, bylo přejmenováno z Františkánského plácku na Jungmannovo a přilehlá ulice ze Široké na Jungmannovu. Při stavbě vestibulu metra trasy B byl pomník rozebrán, uložen v depozitáři a opět restaurován v roce 1985. Při rozebrání se našla schránka s pamětní listinou, která byla po restauraci spolu s další listinou pojednávající o obnovení pomníku a s platnými mincemi do pomníku v roce 1985 opět vložena.

Jitřenka Svobodová,
Praha

